

Kazimierski, Józef

Sprawozdanie z działalności Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego w latach 1995-2000

Rocznik Mazowiecki 12, 289-293

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA

Józef Kazimierski

Sprawozdanie z działalności Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego w latach 1995-2000

Założenie Towarzystwa i jego pierwszy Zarząd Główny

Wniosek o zarejestrowanie Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego złożył 14 VII 1995 r. w VII Wydziale Cywilnym i Rejestrowym Sądu Wojewódzkiego w Warszawie przy al. Solidarności, w imieniu 15-osobowego Komitetu Założycielskiego, wybrany 29 VI 1995 r. 5-osobowy zespół (Józef Kazimierski — przewodniczący i członkowie: Benon Dymek, Krystyna Królikowska-Waś, Ryszard Juskiewicz i Krzysztof Braun). 27 IX 1995 r. Mazowieckie Towarzystwo Naukowe zostało zarejestrowane (nr rejestru RST 2636).

26 X 1995 r. zwołano pierwsze Walne Zgromadzenie Towarzystwa, na którym wybrano Zarząd Główny i przyjęto kierunki działania (wydawnictwa, odczyty, badania naukowe). Do Zarządu Głównego wybrano 6 członków spośród Komitetu Założycielskiego. Po ukonstytuowaniu się, prezesem został Józef Kazimierski, a wiceprezesami Benon Dymek i Witold Rakowski, sekretarzem Krystyna Królikowska-Waś, skarbnikiem Krzysztof Braun i członkiem Zarządu Głównego Ryszard Juskiewicz. Na przewodniczącego Komisji Rewizyjnej wybrano Janusza Szczepańskiego a na przewodniczącego Sądu Koleżeńkiego Andrzeja Bartnickiego. Po roku pracy dokooptowano do Zarządu Głównego Ryszarda Wojtkowskiego, a po rezygnacji Janusza Szczepańskiego przewodniczącym Komisji Rewizyjnej został Andrzej Grochowski.

Mazowieckie Towarzystwo Naukowe w 1995 r. liczyło 16, a w maju 2000 r. 34 członków.

Na 1. Walnym Zgromadzeniu MTN postanowiono zwrócić się z propozycją współpracy do towarzystw naukowych i regionalnych na terenie Warszawy i Mazowsza oraz regionów sąsiednich. Zaowocowało to wymianą wydawnictw i wzajemnym informowaniu się o życiu naukowym. Podjęto uchwałę w sprawie godła MTN. Znakiem Towarzystwa został orzeł biały, bez korony, na czerwonej tarczy, którym posługiwali się ostatni książęta mazowieccy. Wówczas

powołano także Ośrodek Nauki i Dydaktyki MTN. Powierzono mu prowadzenie i popularyzację badań naukowych na Mazowszu i Podlasiu oraz organizowanie różnych form kształcenia. Poprzez Ośrodek Nauki i Dydaktyki MTN współpracuje z Instytutem Badań Literackich PAN. Organizuje 4 Podyplomowe Studia: Filologii Polskiej, Nowe Gimnazjum, Polonistyczne i Humanistyczne. Na wymienionych studiach, które trwają od 1 do 2 lat, przygotowuje się absolwentów studiów humanistycznych z tytułem magistra do nauczania języka polskiego w szkole (Filologia Polska), także w gimnazjum, zgodnie z nowymi programami nauczania. Nowe Gimnazjum przeznaczone jest dla absolwentów filologii polskiej lub innych kierunków humanistycznych, z ukończonym studium podyplomowym w zakresie filologii polskiej; Polonistyczne przeznaczone jest dla polonistów z tytułem magistra, aktualizuje i pogłębia wiedzę, doskonalą kompetencje zawodowe; Humanistyczne przeznaczone jest dla absolwentów wyższych uczelni, proponuje nowy, integracyjny model kształcenia humanistycznego. Na wymienionych Studiach Podyplomowych, seminaria i wykład prowadzą uczeni z PAN, UW oraz innych uczelni, autorzy znanych książek i rozpraw, syntez humanistyczno-literackich, podręczników szkolnych i akademickich.

Na wymienionych 4 Studiach Podyplomowych doskonalą, aktualizuje i uzupełnia swoją wiedzę ponad 500 absolwentów z ukończonymi Studiami Wyższymi. Wygospodarowane środki finansowe MTN może przeznaczać na działalność statutową (badania naukowe, wydawnictwa) i różne wydatki administracyjne.

Prace naukowe, popularnonaukowe, wydawnictwa, Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie, konferencje

Badania naukowe prowadzą poszczególni członkowie. Zostało to wykazane zestawieniem bibliografii prac poszczególnych członków MTN za lata 1995-2000 nadesłanych na apel Zarządu Głównego. Przez Zarząd Główny MTN było realizowane, finansowane przez Komitet Badań Naukowych, przygotowanie do publikacji, liczącego ponad 110 arkuszy, wydawnictwa źródłowego pt. *Ludność żydowska w Warszawie w latach 1939-1943. Życie — walka — zagłada*, przygotowane przez Józefa Kazimierskiego. Obecnie MTN i autor czynią starania o znalezienie środków finansowych na publikację 2-tomowego wydawnictwa z dodatkowym tomem indeksu (ok. 8 tys. nazwisk).

Dzięki uzyskanym środkom z działalności MTN, współdziałania Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtuskach oraz wsparciu finansowemu Samorządu Województwa Mazowieckiego i wreszcie dzięki porozumieniu o podziale zadań z Mazowieckim Ośrodkiem Badań Naukowych, mogliśmy wznowić wydawanie „Rocznika Mazowieckiego” jako organu i wizytówki MTN. Dotychczas udało się nam wydać tomy X i XI, a XII jest w przygotowaniu i ukaże się w tym roku. Wydawnictwo kontynuuje zarówno w treści jak i w układzie tradycje poprzednich tomów. Zostało dobrze przyjęte przez Czytelników o czym naj-

piej świadczy promocja „Rocznika Mazowieckiego”, która miała miejsce w grudniu 1999 r. W przyszłości, po powołaniu Rady Naukowej MTN, kolejne tomy i propozycje następnych, będą poddawane jej ocenie.

MTN nawiązuje do koncepcji regionalnych prof. Stanisława Herbsta, tworzenia warunków do badań i rozwoju szkolnictwa wyższego na Mazowszu i Podlasiu. Stąd stałe poparcie i współpraca z Archiwum Państwowym m. st. Warszawy i jego oddziałami w terenie, zakładanie i rozwój bibliotek naukowych na Mazowszu.

Z inicjatywy MTN miasto Mława zakupiło dla stacji naukowej im. Stanisława Herbsta bogatą bibliotekę prof. Stanisława Herbsta. Zyskało w ten sposób jeszcze jeden argument do utworzenia Wyższej Szkoły Zawodowej w Mławie, a przede wszystkim, w połączeniu z miejscowym Archiwum Państwowym i Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej, niezbędny warsztat do prowadzenia badań naukowych i regionalnych.

MTN poczynając od 1996 r. prowadzi wspólnie z Archiwum Państwowym m. st. Warszawy stały cykl odczytów na temat wybranych, aktualnych problemów historycznych, mogących zainteresować regionalistów i społeczników Warszawy i Mazowsza. Odczyty wygłaszane przez wybitnych uczonych, jak np. prof. Henryk Samsonowicz, Janusz Tazbir, Antoni Mączak czy też Wiktor Rakowski lub Maria Miśkiewiczowa, są następnie publikowane w odrębnych małych tomikach pt. *Warszawa i Mazowsze. Rozważania nad dziejami*. Dotychczas ukazało się drukiem 4 tomy, a 5. jest w przygotowaniu i ukaże się w tym roku. W t. 3 opublikowaliśmy, czekające od wielu lat na druk, *Materiały do dziejów czytelnictwa i oświaty na późnośredniowiecznym Mazowszu*, opracowane przez Adama Wolffa, a do druku przygotowane przez Andrzeja Sołtana. Tom 3. w podtytule wyjątkowo określono jako „Materiały do dziejów”. Tomy, lub lepiej, ze względu na objętość, tomiki, wydaje, podobnie jak i „Rocznik Mazowiecki”, Wydawnictwo DiG, w ładnej szacie graficznej i na wysokim poziomie edytorskim. Nic więc dziwnego, że cieszą się one uznaniem Czytelników i są poszukiwane.

W 1995 r. MTN wystąpiło z wnioskiem do Ministra Edukacji Narodowej o utworzenie Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie. 4 VIII 1997 r. Minister Edukacji Narodowej wyraził zgodę. Tak powstała Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie o kierunku ekonomicznym i specjalizacji: samorząd terytorialny — gospodarka lokalna. Pierwszy nabór i zajęcia rozpoczęły się w listopadzie 1997 r., drugi w lutym 1998 r. Studia trwają 3 lata i kończą się licencjatem. Następnie, dzięki współpracy ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie, absolwenci mogą kontynuować naukę na dwuletnich studiach policenjackich — studiach magisterskich w SGH w Warszawie lub na uniwersytetach w: Warszawie, Gdańsku, Łodzi, Toruniu, Politechnice w Radomiu i innych uczelniach. Aktualnie w Wyższej Szkole Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie studiuje ok. 300 studentów. Ich liczba z roku na rok zwiększa się, limitowana możliwościami lokalowymi uczelni. Rektorem, mianowanym przez założyciela

Szkoły — Zarząd Główny MTN, został bezterminowo prof. dr hab. Witold Rakowski, a prorektorem dr Krystyna Królikowska-Waś.

W dniach 13 i 14 V 2000 r. przedstawiciele MTN wzięli udział, na zaproszenie Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana, w VII Polskich Spotkaniach Europejskich połączonych z obchodami 114. rocznicy urodzin Roberta Schumana oraz rocznicy Deklaracji Schumana.

Z wymienionymi „Spotkaniami” zbiegła się, przygotowana wspólnie przez MTN, Instytut Badań Literackich oraz Polską Fundację Upowszechniania Nauki, konferencja na temat „Kształcenia dla Europy”, która odbywała się posiedzenia, na Zamku Królewskim w Warszawie oraz w Pałacu Staszica, pod patronatem Prezesa PAN profesora Mirosława Mosakowskiego w dniach 15-16 V 2000 r. Na konferencji z referatami wystąpiło 15 przedstawicieli (głównie profesorów) z uniwersytetów w Warszawie, Krakowie, Gdańsku, Poznaniu i Wrocławiu, IBL PAN, Komitetu Badań Naukowych oraz Polskiej Fundacji Upowszechniania Nauki. W dyskusji na temat: badań regionalnych i upowszechniania wiedzy o regionie wystąpił przedstawiciel MTN. Konferencja była poświęcona głównie problemom literackim, językowym i upowszechniania wiedzy o nas dla Europy i o Europie dla Polski. W dyskusji po referatach i w dyskusji panelowej wskazywano na nasze osiągnięcia ostatnich lat, ale i na poważne braki w zakresie kształcenia średniego, i uniwersyteckiego.

Wymienioną formę działalności MTN ma zamiar kontynuować, szczególnie w okresie naszych przygotowań do wejścia do Unii Europejskiej, gdzie sprawa regionów, ich rozwoju i współpracy zaczyna być bardzo ważną kwestią w skali całego kraju.

Posiedzenia Zarządu Głównego MTN, członkowie

Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się średnio raz na kwartał. W roku bieżącym odbyło się 2 posiedzenia (21 lutego i 8 maja). Na posiedzeniach zarządu ustala się realizację podstawowych zadań MTN, omawia się realizację i występujące trudności. Liczba członków ustaliła się w granicach 30-40 osób i ma nieznaczne tendencje wzrostowe. MTN jest zatem towarzystwem elitarnym przy małej liczbie członków bardzo aktywnych, co przejawia się m.in. niską frekwencją na zebraniach ogólnych i odczytach organizowanych przez MTN wspólnie z Archiwum Państwowym m. st. Warszawy.

Uwagi końcowe

Istnieją konieczności:

1. Dostosowania statutu do aktualnych potrzeb i zadań MTN.
2. Powołania Rady Naukowej MTN złożonej z członków MTN i zaproszonych osób spośród pracowników naukowych prowadzących badania i piszących na Mazowszu i o Mazowszu.

3. Organizowania sesji naukowych i dyskusji na temat historii i współczesności Mazowsza.

4. Zwiększenia liczby członków MTN o pracowników naukowych piszących i prowadzących zajęcia w wyższych uczelniach na Mazowszu i Podlasiu.

5. Pozyskania lokalu dla MTN.

Wykaz ilustracji i map

1. Wyrostek, obcięcie schroników z Ciechanowa. Fot. ze zbiorów autora, s. 12.
2. Wzrostek w rękopisach z Warszawy. Zbiory Centralnego Archiwum Wojskowego w Warszawie (dalej: CAW), s. 15.
3. Rękopisami (zarys) na synku w Makowie Mazowieckim. Zbiory CAW w Warszawie, s. 17.
4. Listy dowodzonego w Mińsku Mazowieckim z 17 VIII 1920 r. Zbiory Archiwum Akt Nowych w Warszawie, s. 27.
5. Listy dowodzonego w marzence z dowódcą oddziału przed rozpoczęciem natarcia, listy nr 27120/1920 r. CAW Sygn. 25/460, nr inq. 4117, s. 31.
6. Wyrostek w rękopisach w dowodzie oficerów w wyzwolonym Puławie 17 IX 1920 r. Fot. ze zbiorów autora, s. 32.
7. Wyrostek w rękopisach dowodzonego z 18 VIII 1920 r., s. 36.
8. Wyrostek w rękopisach dowodzonego podczas walk Radzymiń, sierpień 1920 r. Zbiory Archiwum Akt Nowych w Warszawie, s. 38.
9. Wyrostek w rękopisach dowodzonego z 1920 r., s. 127.
10. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 177.
11. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 178.
12. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 179.
13. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 188.
14. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 193.
15. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 195.
16. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 195.
17. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 200.
18. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
19. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
20. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
21. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
22. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
23. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
24. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
25. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
26. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
27. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
28. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
29. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
30. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
31. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
32. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
33. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
34. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
35. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
36. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
37. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
38. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
39. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
40. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
41. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
42. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
43. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
44. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
45. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
46. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
47. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
48. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
49. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
50. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
51. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
52. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
53. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
54. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
55. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
56. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
57. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
58. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
59. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
60. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
61. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
62. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
63. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
64. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
65. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
66. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
67. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
68. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
69. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
70. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
71. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
72. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
73. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
74. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
75. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
76. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
77. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
78. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
79. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
80. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
81. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
82. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
83. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
84. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
85. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
86. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
87. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
88. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
89. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
90. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
91. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
92. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
93. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
94. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
95. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
96. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
97. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
98. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
99. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.
100. Wyrostek w rękopisach dowodzonego w 1920 r. Zbiory Muzeum Narodowej, s. 203.